

Living Lab Boeren op Hoog Water

Een van de Regiodealprojecten die zich richt op het landelijk gebied is het Living Lab Boeren op Hoog Water van het Veenweiden Innovatiecentrum Zegveld (VIC). Het doel van dit project is het ontwikkelen van een veenweidenbedrijf met minimale klimaatimpact. Het gaat om een verkenning naar de haalbaarheid van een nieuw economisch bedrijfsmodel met melkvee, dat ook op andere duurzaamheidsaspecten, zoals waterkwaliteit, biodiversiteit en stikstofemissies, goed scoort. Daarmee wordt het bedrijf ook toekomstbestendig op andere aspecten dan alleen de broeikasgasemissies. Dat biedt de ondernemer toekomstperspectief.

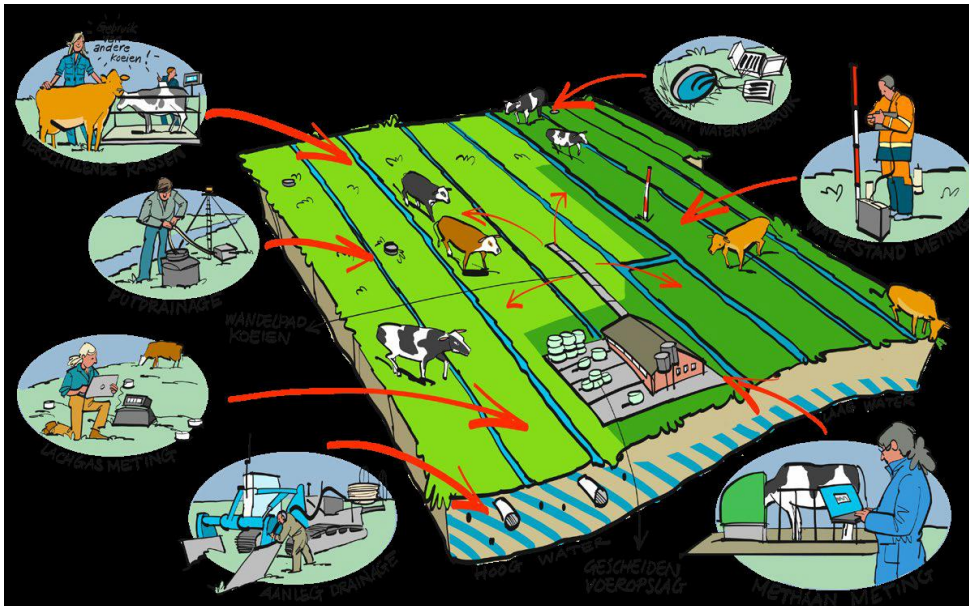
Om een veenweidenbedrijf met minimale klimaatimpact te onderzoeken, wordt op ruim 50 hectare een vergelijking gemaakt van de effecten bij een lage (als referentie) en hoge grondwaterstand (streefpeil is -20 cm beneden maaiveld) met verschillende koeienrassen. Voor de bedrijfssystemen met een hoge grondwaterstand is het streven een grondwaterstand van 20 centimeter beneden maaiveld, omdat deze stand volgens de huidige inzichten voor minimale uitstoot (in CO₂-equivalenten) van broeikasgasemissies (CO₂, methaan en lachgas) uit de veenbodem zorgt. Of de metingen dit gaan bevestigen én of dit in een rendabel bedrijfssysteem met melkvee past, is de vraag. Dat wil het VIC de komende tijd ontdekken. Het bijbehorende broeikasgasonderzoek is onderdeel van het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikasgassen Veenweiden.

Dit praktijkonderzoek naar de haalbaarheid van een bedrijfsmodel met minimale klimaatimpact is belangrijk voor zowel beleidsmakers en bestuurders, die moeten besluiten over maatregelen om broeikasgasemissies door veenafbraak te beperken, als voor boeren die kennis krijgen over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een bedrijfsvoering bij hogere grondwaterstanden.

Resultaten tot nu toe

In 2020 is het praktijkonderzoek gestart op de Hoogwaterboerderij van KTC Zegveld. Dat eerste jaar was een inregeljaar voor het Living Lab Boeren op Hoog Water, maar toch heeft dat al diverse inzichten opgeleverd. De eerste inzichten zijn recent in een terugblik beschreven: [Living Lab Boeren op Hoog Water, Jaar 1 in een notendop](#).

Boeren op Hoog Water is een complex en grootschalig innovatief project met grote investeringen om het onderzoek mogelijk te maken. Het is bijvoorbeeld de eerste keer dat op deze schaal meerdere percelen tegelijk van een waterinfiltratiesysteem met druk worden voorzien en op deze manier actief gestuurd wordt op zo'n hoge grondwaterstand. Daarom was 2020 een inregeljaar. Een van de eerste lessen was dat het realiseren van zo'n hoge grondwaterstand niet zomaar gaat. Er waren wat technische problemen, maar het is ook duidelijk dat waterinfiltratie tijd vraagt. Uit eerdere onderzoeken blijkt dat de bodem moet wennen. En het is lastig om bij een start van de infiltratie in mei, als de grondwaterstand al is uitgezakt nog omhoog te krijgen. Het aangevoerde water bleek vooral nodig om de hogere verdamping en gebruik door het gras te compenseren. De verwachting is dat de waterinfiltratie in het tweede jaar effectiever zal zijn.

Omdat op nog niet alle percelen de gewenste grondwaterstand werd bereikt, zijn er nog geen verschillen te zien tussen de verschillende koerassen qua melkproductie en diergezondheid die direct te linken zijn aan een de verschillen in grondwaterstand. Wat ook opviel in het voorjaar van 2021 was dat het meeviel met de draagkracht. Een hoge grondwaterstand resulteert in een lagere draagkracht, waardoor het aantal beweidedagen afneemt. Althans, volgens de modellen. In de praktijk blijkt dat tot nu toe mee te vallen. De koeien konden de meeste tijd prima naar buiten in het natte voorjaar van 2021.

Er viel nog een mogelijk verschil tussen theorie en praktijk op. In theorie neemt de bergingscapaciteit van de bodem af als de grondwaterstand verhoogd wordt. Een stevige bui in de zomer van 2020 werd echter goed verwerkt. Er stonden geen plassen op het land. Het zou kunnen dat de hogere vochtigheid van de bodem het hydrofobe karakter van de bodem tegengaat, waardoor de bodem de neerslag beter absorbeert. Het is nog te vroeg voor conclusies, maar de onderzoekers gaan dit volgen.

Meer informatie

Bekijk de film over Living Lab Boeren op Hoog Water [hier](#).

Vragen over het project? Neem contact op met Erik Jansen, erik@veenweiden.nl

Of breng een bezoek aan het Veenweiden Innovatiecentrum (Oude Meije 18, Zegveld)

